
"Po vystoupení nám přišel blahopřát mistr Josef Suk a ptal se mě, zda jsou účinkující profesionálové nebo amatéři"

"Po vystoupení nám přišel blahopřát mistr Josef Suk a ptal se mě, zda jsou účinkující profesionálové nebo amatéři"

Jak často Orchestr a sbor Univerzity Karlovy zkouší a jak je to s repertoárem? Máte zcela vliv na výběr skladatelů nebo se necháte také ovlivnit studenty?

Zkoušíme jednou týdně a skladby většinou vyberu já. Nejen na základě toho, co mám chuť dirigovat, ale také s ohledem na to, co je vhodné v procesu vybudování orchestru a jaké zájmy mají muzikanti. Na začátku byl orchestr i sbor velice malý a slabý, měli jsme asi šest až deset studentů, což velice omezilo repertoár, který jsme mohli hrát. To byly doby, kdy člověk potřeboval shovívavost, aby neztratil víru. Teď máme široký repertoár ze všech období, atraktivní pro muzikanty i

pro naše příznivce. Orchester aktuálně zkouší Smetanu a sbor Poulenca. Jsem přesvědčen, že univerzita takové velikosti jako je Univerzita Karlova má dostatečný potenciál, aby měla ne jeden, ale pět orchestrů a sborů. Je ale třeba mít dostatečnou podporu a propagaci. Univerzita je decentralizovaná, soustředěná v různých místech Prahy a není snadné všude rozmístit propagační materiál.

Jaké máte zkušenosti s českými studenty, jak se vám s nimi pracuje?

Když jsem začínal pracovat se studenty, zaskočilo mě, že neměli tak disciplinovaný přístup, s kterým jsem se setkal jinde. Když bylo ve škole zkouškové období, dávali studenti přednost zkouškám. Nesměla být zima, protože to lyžovali, nesmělo být sluníčko, protože to zase jeli na zájezd a když byl víkend, bylo nutné vrátit se na Moravu navštívit rodiče a babičku. Takže když byl koncert v sobotu, bylo to špatně. Bylo třeba je přesvědčit, okouzlit a inspirovat, aby se tomu chtěli věnovat. Nebylo samozřejmostí se snažit automaticky.

Teď jsme dokázali vybudovat svou vlastní tradici. Lidé, kteří chodí, to dělají velice rádi a kvalita jejich koncentrace je obrovská. Máme tu několik opravdu vynikajících muzikantů, kteří by klidně mohli být obsazeni do jakýchkoliv českých profesionálních orchestrů, se kterými jsem spolupracoval. Studenti reagují vřelostí, citlivostí a snaží se nejen realizovat mou interpretační vizi, ale někdy mě dokonce i inspirují. Vše, co jsme vybudovali, je naše společná zásluha.

V roce 1998 vás pozval Jiří Bělohlávek na roční stáž na Hudební akademii múzických umění. Znal jste Českou republiku ještě předtím, než jste sem byl pozván?

Věděl jsem, že existuje, ale nikdy jsem tu předtím nebyl. Studoval jsem českou hudbu, ale ani mě nenapadlo přijet sem třeba jako turista. Přátelé mi řekli, že je tady dobré pivo, krásné dívky a skutečně to tak je. Ještě důležitější věc, kterou jsem zjistil, když jsem přijel je, že je zde bohatá a zároveň úžasně rozšířená kultura včetně opery a vážné hudby. A to zdaleka do větší míry než jinde. To je jeden z důvodů, proč jsem tady zůstal.

Haig Utidjian (23.11.1966)

se narodil na Kypru a léta studoval ve Velké Británii. V Londýně se na jeho hudebním vzdělání podílel mimo jiných významných osobností i úspěšný dirigent, skladatel a propagátor české hudby Vilém Tauský. Má bohaté dirigentské zkušenosti, mnoho let vede řadu orchestrů a pěveckých sborů v různých evropských zemích. Již osmým rokem žije v Čechách a od roku 2001 působí i jako šéfdirigent Orchestru a sboru Univerzity Karlovy, který spolupracuje s některými tuzemskými i mezinárodními hudebními tělesy a koncertuje i při prestižních společenských příležitostech. Nedávno Haig Utidjian rekonstruoval byt v Praze, kde mimo jiného instaloval dokonalou zvukovou izolaci, aby zde mohl sbor zkoušet bez omezení. Když se ho zeptáte, jaké hudební skladatele má nejraději, nejprve neodpoví, ale odbíhá k přehrávači pustit svou vlastní nahrávku *Le Marchand de Sable qui passe* skladatele Albert Roussel a procítěně přitom diriguje. Posléze usedá za klavír a ukazuje orchestrální partituru, které bude brzy s orchestrem nacvičovat. Svým nadšením a aktivitou se snaží svůj sbor maximálně rozvíjet.

Orchestr a sbor Univerzity Karlovy založil rektor Univerzity prof. Ing. Ivan Wilhelm v červnu roku 2001 na iniciativu ze strany studentů. Vy jste jeho šéfdirigentem od samého počátku jeho existence: jak jste se k této pozici dostal? Kdo vás oslovil ke spolupráci?

Rozhodující byl koncert Západočeského symfonického orchestru, který jsem dirigoval. Jedno vystoupení bylo v Gogolově divadle v Mariánských Lázních a druhý večer v Praze. Tam byla v publiku studentka Lékařské fakulty Univerzity Karlovy, která patřila mezi osoby usilující o založení univerzitního sboru. Znala pana rektora Wilhelma, alespoň do té míry, aby mohla zaklepat na jeho dveře. Doporučila mě rektorovi a poté jsem byl pozván na schůzku na rektorát. První se neuskutečnila kvůli komplikacím letu. Na druhou jsem přišel s dvacetiminutovým zpožděním, protože mě lidé špatně navigovali na Ovocný trh, kde rektorát sídlí. Je to skoro zázrak, že se to nakonec podařilo, ale musím říci, že pan rektor byl velice vstřícný!

Dirigoval jste řadu prestižních souborů po celé Evropě. Je to pro vás velký rozdíl pracovat tady v České republice a například ve Velké Británii?

Sice v Anglii čtou lépe z listů a lépe zvládají komplikované rytmy v současné hudbě, ale v České republice je zase snadnější získat lepší zvuk ze smyčců. Mám rád dlouhé fráze, perfektní legato, šťavnatý a romantický zvuk, ovšem také s lehkostí a průhledností. Když jsme začínali, často jsem srovnával Orchester a sbor Univerzity Karlovy s univerzitními sbory, se kterými jsem pracoval v Anglii, ale pozitivním, motivačním způsobem. Vždy jsem řekl: „Vážení, nevidím žádný důvod, proč bychom nemohli být minimálně stejně tak dobří jako oni.“ Když hodnotím pokrok, už necítím tuto potřebu srovnávat. Povzbuzující je, že Hlávkova nadace opakovaně zve ke koncertování právě nás, což je obrovská čest. Díky této spolupráci nás Národní muzeum upřednostnilo před profesionálními soubory na historickém ceremonálu za přítomnosti vedení vlády. Po vystoupení Sboru a orchestru Univerzity Karlovy nám přišel blahopřát mistr Josef Suk a ptal se mě, zda jsou účinkující profesionálové nebo amatéři.

Jak probíhá nábor členů do sboru a orchestru UK? Přežkujete studenty a vyžadujete od nich předchozí zkušenosti se zpíváním ve sboru?

Není to tak přísné a v členství nebráníme nikomu, kdo má vážný zájem. Je možná hodně lidí, kteří by byli dost dobří a myslí si, že je žádaná tak vysoká úroveň, že se bojí přijít a to je velká škoda. Skoro nikdy se nestalo, že by se objevil zájemce, který nebyl dostatečně slibný. Zvláště v případě sboru, ve kterém na rozdíl od orchestru, kde musíme mít určitý počet

dechových nástrojů, neexistuje omezení. Zatím jsme zjistili, že nejlépe funguje neformální způsob přijímání nových členů. Jsou dva procesy vybudování orchestru a sboru. Jeden je snaha získat lidi, kteří mají co největší možný hudební potenciál. Druhý spočívá v optimálním využívání, dlouhodobém trénování a inspirování těch, kteří tam jsou, aby každý dostal šanci se rozvíjet. Ve velice výjimečných případech, když se stane, že hlas neintegruje v celku, se na takové věci přijde samo. Nemusím nikomu nic říkat a třeba zjistím, že se ten dotyčný druhý týden nevrátil, takže se situace vyřeší sama. Chtěl bych mít dvojnásobný sbor než je teď. Také v hudebních nástrojích máme ještě slabosti: potřebujeme více violistů, další dva rohy a přišly jsme o výbornou hobojistku, která na rok odjela do Irska. Sbor a orchestr si vzájemně pomáhají. Pro sbor je obrovský luxus, že může mít svůj orchestrální doprovod a že se nemusí spoléhat jen na klavír nebo na varhany.

Mluvíte velice dobře česky a říká se o vás, že přechodníky zvládáte lépe než leckterý rodilý Čech. Na svých webových stránkách píšete, že je pro vás čeština libozvučná. Já mám obrácenou zkušenost s názory svých zahraničních přátel a sama také češtinu do libozvučných řečí neřadím...

Chápu, ale všichni jsme přitahováni tím, co je pro nás exotické a podobně tak chceme to, co nemáme. Pamatuji si, jak jsem poprvé přijel do Prahy a poslouchal v metru „Ukončete prosím výstup a nástup, dveře se zavírají. Příští stanice Můůústek“. To je tak smyslné ty dlouhé slabiky – Malostranská (protahuje). Přátelé mi řekli, že se mi čeština nebude tak líbit, až začnu více chápat, co slova znamenají a až přestanu poslouchat váš jazyk jako čirou hudbu. Ale moje zkušenost není dosud taková.

Jak si nejlépe vychutnáte poslech své oblíbené hudby?

Poslech hudby by měl být všeobecně speciální příležitostí. Mít k němu skleničku vína, příjemný gauč a ležet, vypnout mobil, zavřít všechny dveře a zařídít, aby nikdo nerušil. To je pak opravdu plnohodnotný zážitek, ale bohužel takových chvílí není z časových důvodů mnoho. Tím méně poslouchám věci, které mám rád, aby to bylo opravdu příležitostně. Mám strach, zatím naštěstí neoprávněný, že by ta hudba ztratila svůj efekt, kdybych ji poslouchal moc často.

Lucie Horáčková, autorka je spolupracovnicí redakce

Orchestr a sbor Univerzity Karlovy uvítá nové členy! Více informací naleznete [ZDE](#)